

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XXIV. Eadem justitia Dei, homines vario morborum genere, ob
peccata, punientis, declaratur exe[m]plis noui Testamenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

234 Cap. XXIV. Iustitia morbos immittentis Dei in nouo Testamento, graui corporis collisione membra vexari. Itaq; qui sibi videbatur etiam fluctibus maris imperare, supra humanum modum superbia repletus, & montium altitudines in statera appendere, nunc humiliatus ad terram in gestatorio portabatur, manifestam DEI virtutem in semet ipso contestans: ita, vt de corpore impij vermes scaturirent, ac viuentis in doloribus carnes eius effluerent, odore etiam illius & fœtore exercitus grauaretur, & qui paulò antè sidera cali contingere se arbitrabatur, eum nemo poterat propter intolerantiam fœtoris portare. His talibus exemplis prælusit in veteri Testamento DEVS, vt, qui in illis suam vident depingi imaginem in peccando, genus quoque supplicij contemplantur antè, quàm incurrant; neque lachrymas in vltimum differant tempus. Sera est omnis poenitentia, quæ non est seria. Seria autem esse non potest, quæ de suâ poenâ, quàm de DEI offensâ, magis dolet.

CAPVT XXIV.

Eadem iustitia DEI homines vario morborum genere, ob peccata, punientis declaratur exemplis noui Testamenti.

I.

IN aquam demissa quædam, cum sint rectissima, speciem curui præfractique visentibus reddunt: ita quidam de morbis hominum perperam iudicant; sed illorum est vitium, non DEI, morbos ex iustitia iniicientis. Quid vires improbo? vt fortiùs peccet? Valere deberent omnes? si non mererentur ægrotare. In pantheris totum reliquum corpus maculis picturatum placet, si caput regas. Quòd si velum amoueas, belluam fateberis esse vinculis dignam. Ita quorumdam valetudo pulchra videtur esse, si celes id, quod est caput, genus viuendi. Quidam enim ideò valetudine abutuntur, vt rectissimè Mundi Iudex censeat, eos morbis coërcendos. Quod, vt in veteri testamento sapiùs fecit, ita & in nouo continuauit. Venit aliquando Seruator in ciuitatem suam, hoc est, in Nazareth, vt D. Hieronymus & Augustinus probabile putat, aut meliùs, in Capharnaum, in qua frequentiùs habitabat. Et ecce offerebant ei paralyticum iacentem in lecto. Et videns Iesus fidem illorum, dixit paralytico: Confide,

Matth. 9. 1.
S. Hieron. in
comment.
S. Augustin.
lib. 2. de con-

Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Quid est hoc? paralyticus, non remitti sibi peccata, sed sanari corpus cupiebat; Christus autem corporis curationem quærenti, largitur peccatorum remissionem? Nimirum medicorum, qui ex fundamento volunt sanare, est, causas morborum tollere. Quare & Seruator noster paralyseos originem & indicare, & antè, quàm paralytim ipsam, vt D. Hieronymus atque Euthymius obseruant, videtur tollere voluisse. Solent enim persæpe morbi & effecta, & supplicia esse peccatorum. Ac certè paralyticus, si audiisset, *Primum regnum DEI, & iustitiam eius quærendam esse*, aut diuina sapuisset, priùs peccatorum remissionem, quàm corporis curationem petere debuisset.

Longè autem clarius exemplum est in illo, qui *triginta & octo annos habens in infirmitate sua*, curatus est à Domino, diuersus ab eo, de quo meminit Matthæus: ille enim in Capharnaum, hic Ierolymis; ille in domo, vbi Christus erat, hic in piscina sanatus est. Erat Ierolymis Probativa piscina, qua cognominatur Hebraicè Bethsaida, quinq; porticum habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aque motum. Plurimi ex his, per triginta octo annos sanati sunt. Cur iste solus tam diu ibi jacuit? cur tam serò sanatus est? Chrysostomus & Euthymius putant cæcum fuisse, vnde aquæ motum non potuerit videre: probabilius est, fuisse paralyticum, cùm in grabato jacuerit membrorum impotens. Hinc tam diuturni morbi ipse causam vnã indicat, cùm ait: *Domine, hominem non habeo, vt cùm turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim, ego, alius ante me descendit*. At cur tam infelix fuit, vt hominem non haberet? cur ei DEVS non aliquem prouidit? Nempe ita peccatum illius exigebat, vt tam diu cruciaretur. Nam idcirco dixit illi IESVS: *Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat*. Ex quibus verbis licet intelligere, sæpe corporis morbos à DEO propter peccata, nobis infligi. Indicat enim, Christus, cùm monet, ne iterum peccet, hunc paralyticum, propter peccata sua ægrotasse, vt aduertit S. Irenæus ac Augustinus. Sed illud quoque addit Seruator, *ne deterius tibi aliquid contingat*. Quia grauius peccat is, qui postquam à DEO sanitatis, siue corporis,

sensu Euang. cap. 25.

II. Ioan. 5. 5. Matth. 9. 1.

Ib. 7. 14.

S. Irenæus lib. 5. cap. 15. S. Augustin. lib. de fide &

operib. c. 20. poris, siue animi acceperit beneficium, iterum peccat, adjungit enim ad peccatum ingratitude, vt docent Theologi. Hinc comminatur Christus, fore, vt aliquid illi deterius accidat, si iam curatus peccauerit. Etenim *melius erat, non cognoscere viam iustitia, quam post agnitionem retrorsum conuertiri*: vt ait S. Petrus, & inculcant S. Cyprianus, & Bernardus, S. Chrysostronus, cum e verbis Christi conclusisset, ægro huic, ex peccatis natam esse hanc ægritudinem, addidit: *Si autem hic neque omnes pro peccato torquentur, non confidamus. Nihil enim nos hic pati pro peccatis, signum est maioris illic futuri supplicij*. Poterat paralyticus hinc etiam diuinitatem Christi agnoscere: dicendo enim, *Iam noli peccare*, ostendit se scire omnia, quæ ab eo facta erant delicta.

Cur autem eam coronidem addit: *Ne deterius tibi aliquid contingat?* Respondet D. Chrysostronus: *Dicunt quidam: Numquid quia in breui temporis momento adulteratus sum, immortaliter, & in aternū cruciabor? Vide, quòd hic, tanto tempore, annis triginta octo pro peccatis cruciabatur. Non enim temporis mensurâ peccata iudicantur, sed ipsâ delictorum naturâ. Nempe quia in DEVM infinite bonum & potentem commissâ sunt, ideò & infinite punientur; nec amplius vñquam retractata æternū permanebunt. Videant igitur homines, ne peccent, si non voluat in morbos incidere. Videant, vt pœnitentiam agant, si in eos inciderunt. Videant, si conualuerunt, ne amplius peccent, alioquin aliquid deterius illis continget.*

III. Demonstrauimus, hos duos paralyticos, ob peccata sua, morbis iustissimè fuisse afflictos, quid autem, aut quo genere peccati meruerint morbis corripì, non constat. In specie autem indicat Paulus incurrere in morbos & immaturas mortes eos, qui animæ medicinam sumunt absque digna præparatione: ita enim

1. Cor. II. 27. scribit. *Itaq; quicumq; manducauerit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè: reus erit corporis & sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit: non dijudicans corpus Domini. Ideò inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi. Culpa clara est, esse reum corporis & sanguinis Domini violati: seu indignè sumpti, & tractati, prout à*

Iuda

Iuda & Iudæis fuit tractatus Christus. *Vis enim infertur corpori Domini, & ore ac manibus in Dominum delinquitur*, ait S. Cyprianus, quando sine debita præparatione ad illum sumendum acceditur. Par est quippe, vt *probet seipsum homo*, examineque, num aptus sit ad tanta myſteria adire; præcipuè, an nullius peccati mortalis sibi sit conscius. Cuius si se reum deprehendit, contritione & confessione illud debeat. Nam hanc probationem ex iure diuino requirere & intelligere Apostolum, docet Concilium Tridentinum, idemque docuit Cyprianus, & Mille ducentis annis ante Concilium Tridentinum S. Leo. Quin & ita se probet, vt venialia peccata, eorumque radices serio proposito & pia ad DEVM oratione euellere conetur, quemadmodum suasisse Chryſostomus, & innuit ipse Dominus, quando ante Eucharistiam lauit pedes Apostolorum; significauit enim, puro deuotoque animo, & cum timore ad communionem accedendum, vt dixit S. Ambrosius. Quòd si quis hoc neglexerit, & panem hunc indignè manducauerit tamquam panem communem, *judicium*, seu damnationem, sibi manducabit. Siquidem *nos Christiani*, inquit S. Iustinus, *Eucharistiam non ut cõmunem cibum sumimus, sed credimus, quòd sicuti per verbum Dei, Dei Filius factus est homo, ita per verba consecrationis in Eucharistia fiat & sit caro, & sanguis Christi*. Ad regales, seu connubiales epulas, sine nuptiali veste, aut sordidatus nemo accedit, & ad mensam Domini accumbere audent mortales manibus, immò mentibus illotis? Audent sanè: *ideò multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi*. Hinc enim, ait Theophylactus, *sunt immature mortes, diuturnaq; ægrotudines & morbi*. Eant nunc illi, qui vix semel in anno corpus Domini accipiunt, & ne tunc quidem ad id se præparant, sed toti crudi veniunt ad diuinum epulũ; eant, inquam, & mirentur, se ægrotare; morbis videbunt se se indignari, cùm mortem meruissent.

Immò testis est S. Chryſostomus, ob hoc peccatum, multos fuisse à dæmone vexatos. Et recenset tria exempla S. Cyprianus, vnum de eo qui prius gustatis idolothytis, postea sumptã Eucharistia, obmutuit; alterum, de illo, qui post idolothyta ad Eucharistiam accessit, & sibi ipsi linguam discerpfit; tertium de puella, quæ, deuoratis idolothytis, coacta est Eucharistiam reuomere.

S. Cyprianus
serm. de lapsis.

Conc. Triad.
sess. 13. can. 7.
Cyprian. de lapsis.
Leo ep. 9. ad Theodor.
Ioan. 13.

S. Iustin. in orat. ad Antonin. Pium. Imp.

Theophyl. in 1. Cor. 11.

IV.

S. Chryſ. in 1. ad Timoth. hom. 5. S. Cyprian. serm. de lapsis.

2. Cor. 6. 14. *Qua enim participatio iustitia cum iniquitate? aut qua societas luci ad tenebras? Qua autem conuentio Christi ad Belial? Aut qua pars fidelis cum infideli? Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Cur autem iustitia diuina non plecteret Christi corpus indignè tractantes,*

Viñ. Vtic. li.

1 de Persecut.

VVand.

Euseb. lib. 8.

hist. Eccles.

cap. 33.

Bredenbach.

lib. L Collat.

cap. 39.

quæ vel minùs sacra temerantes tam seuerè plexit? Scribit Victor Vticensis, Proculum quemdam Arianum, qui de pallis altaris camisas sibi, & femoralia fecerat, itidem linguam dentibus frustatim comminutam vorauisse, atque morte turpissima consumptum esse. Nouatum memorat Eusebius, quòd nec chrisma, nec exorcismos in baptismo percepisset, à maligno spiritu mirificè diuexatum. Obuia est historia de Barauo per ludibrium Missæ sacrificium imitante, An. 1574. & dirissimè multato. Quid ni ipsam Eucharistiam contumelia afficientes puniantur? Hinc Donatistas, qui Eucharistiam impiè effuderunt, & canibus obicerunt, teste Optato, illi ipsi canes rabidis moribus inuaserunt, & non iam Achæonem, sed Pentheum fecerunt. Epach presbyter, inquit S. Gregorius Turonensis, dum tuerè, qua indignus erat, agere præsumpsisset, diuino iudicio solo projectus, occubuit. Hic enim, dum Dominici natalis vigilia celebrare Ecclesia expetisset, per singula horarum momenta egrediebatur è templo Dei, ac in domo sua pocula lasciuia spumantibus pateris hauriebat, ita ut affirmarent multi, eum post galli cantum in ipsa nocte uidisse bibentem. Sed cum esset ex genere Senatorio, & nullus in vico illo Ricomagensi, juxta saculi dignitatem, haberetur nobilior, celebrare Missarum solemniam expetitur. Nec dubitabat miser vino madefactus appetere; quod ieiunus quisq; non sine metu potest, terrente conscientia, explicare. Verùm, ubi explicitis verbis sacris, confractò Dominici corporis Sacramento, & ipse sumpsit, & alijs distribuit ad edendum, mox equini hinnitus ad modis vocem emittens, ad terram ruit, ac spumas cum ipsa mysterij sacri particula, quam dentibus comminuere non valuit, ab ore proiciens, inter manus suorum ab Ecclesia deportatur. Nec caruit ultra epilepsia infirmitate. Sed per singulos lunares cursus incrementis decrementisq; hac semper pertulit, quia ab haustu nimio vini minimè infelix abstinuit.

S. Greg. Tu-

ronens. lib. 1.

de glor. Mar-

tyr. cap. 78.

V.

Apparet ex hoc exemplo, presbyteros sobrios esse oportere, ne dum Christi corpus & sanguinem indignè manducant, iudicium sibi manducant & bibant, Et quoniam sanè multi, intemperantia

perantia victi, vel laici, vel Sacerdotes temerè proterueque, immò sacrilegè ad diuinam hanc mensam eunt, vnde morbis castigari merentur, apponam huc insigne exemplum, quod in vita S. Godefridi Episcopi Ambianensis perscripsit Nicolaus Monachus Sueffionensis eius æqualis, his ferè verbis. *Aduentante Quadragesima sacrosancto ieiunio plebs frequens aduenit in adem beati Pirmini Episcopi, & martyris, eo die, quo cineres ex Patrum pia traditione, qua hætenus obseruatur, fidelium capitibus imponuntur. Adfuit etiam beatus Godefridus, more suo nudis pedibus, & cilicio indutus: inter cetera sancta exhortationis verba, omnibus interdixit esu carniū, donec Dominica Resurrectionis solennitas adesset Sed id multisurda aure accepere. Nam proximo die Dominico, carnibus abstinere noluerunt, dicentes; Episcopum de suo corde fingere dura, proferre inaudita: se assueti nec velle, nec posse relinquere: par esse non solum uti illis, sed etiam abuti, & suauibus atatem ducere oblectamentis. Non id latuit Episcopum, sed tempus expectauit, quo posset opportunè mulctam irrogare. Ipso igitur Cœna Dominica die, populo ad memorati martyris Basilicam ob impetrandam peccatorum veniã confluente, eo venit sacerdotibus vestimentis indutus: habet suo more conciouem, inter alia commemorat Adami inobedientiam, quòd dum ab esu pomi sibi temperare non vult, vniuersum genus humanum damnationi obnoxium reddiderit, & in multas coniecerit calamitates. Tum pergit exprobrare illis, quòd nihil ex eius exemplo absterriti noluerint, obtemperare ipsi, immò Christo per ipsum prohibenti, ne carnes ederent. An ignoratis, inquit, in Euangelio dixisse Dominum de me, meiq; similibus: qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit? Annuntiani ego vobis Christi voluntatem & iustitiam: vos me finxisse frinola, dicere non formidastis. Ergo vestra hac rebellione incidistis in pœnas contemptorum, & cum Adamo rei estis inobedientia. Certè meritas hodie luetis pœnas. Hac Episcopo dicente, certatim omnes se humi prosternunt, pugnis pectora verberant, palàm fatentur culpam suam, cum multis lachrymis petunt à DEO veniam, eamq; per Episcopum impetrare admodum submisè contendunt. Ille verò ait ad eos: Dignos pœnitentia fructus facite, & Christum vobis propitium reddere conemini. Interim tam impura transgressionis hac multa esto, ut a sacrosancta Eucharistia, vsq; ad secundam Paschatu feriam abstinere,*

Sur. Tom. 6.
die 8. Noueb.
lib. 3 cap. 32.
de vit. S
Godefridi.

ut

ut quod improba admisit temeritas, pia quandoque possit confessio abolere; Abeunt igitur cum multo rubore & more, atque inter se qui-
ritantur, quod pro momentanea delectatione tam soleenni die commu-
nionis priuentur. Porro Episcopus pastoralis seueritate utens presby-
teris omnibus precepit, ne quem ex ijs, qui carnes comediissent, ad Eu-
charistiam sumendam admitterent. Volbat enim hac ratione eam
insolentiam reprimere, & coercere, ne similia quandoque attentarent.
Sed ecce ipso Dominica Resurrectionis die fidelibus ad percipiendam
Eucharistiam accedentibus, quidam ex mundi huius sapientibus, vel
potius insipientibus, cum se reum sciret eum, quam diximus, transgres-
sionis, nec tamen abstinere vellet a sacra communione, muliebrem ha-
bitum induit, sexumque femineum adeo mentitur, ut non aliud quam
femina videretur. Vult hominum oculos fallere, sed omnia videntis
DEI oculos fallere non potest. Et post alijs insultare queat, quod Epi-
scopo obtemperantes, in tanta hominum frequentia, se passi sunt tam-
quam Ethnicos arceri a communione: accedit ad altare non dijudicans
corpus Domini, nec metuens Apostoli sententiam, eum, qui indignè illud
manduces, iudicium sibi manducare. Per id tempus in Ecclesia in-
qua istuc accidit, qua in beati Remigij honorem constructa est, vir
reuerendissimus Fulco sacerdotio fungebatur. Is hominem non agno-
scens, admittit eum ad altare, porrigit ei Eucharistiam: sed ille diuina
eum persequente vindicta, corrui: acerrimis viscerum doloribus cru-
ciatur. spumaque cruentas ab ore eiciens, quod indignus sumpserat,
cum multo sanguine, cunctis cernentibus, euomit. Accurrunt omnes,
dolent vicem eius (nec dum enim aliud, quam feminam credebant.)
Fulco Sacerdos propè exanimis aduolat, sciscitatur, unde venerit. qua-
rit, qua causa tam horrendam patiatur calamitatem. Non enim
frustra id esse. Ille tandem non uisi collectis viribus, famineo abjecto
habitu, declarat, quis sit: nec enim dolor sinebat eum diutius dissi-
mulare. Tum verò ait ad eum venerabilis Presbyter Fulco: Quà tu mente,
& fronte ausus es, tam inauditum designare facinus, ut sexu ementito,
contra egregij Prasulis Godefridi preceptum, tremendis te ingerere
Sacramentis non dubitares? non tu gehenna aeternos cruciatus & flama-
mas inextinguibiles formidare debuisti? His atque alijs à Sacerdote di-
ctis, ille miser summo pudore affectus: Hec me infelicem, ait, qui diu
instar equi & muli per illicita dissuens, quidquid animo collibitum
esset,

effet, impudenter admiſi. Vnde tandem id conſecutum eſt, quod Salomon ait: Impius cum in profundum venerit peccatorum, contemnit. Itaque erecta ceruice, ſperea Antifitiſ ſalutari prohibitione, huc acceſſi, ſed tandem vexatione dante intellectum auditui, reipſa iam comperi, facienda eſſe, qua iubet Epiſcopus. Chriſtus enim per eum locutus eſt. Hac ut audiuit populus circumſtans, valde horruit infandum ſcelus, laudauit Chriſti iudicia, abdita in lucem proferentis, Godefridum Epiſcopum mirè extulit, exactius deinde iuſſa eius ſe facturum affirmauit. Hac quidem dicta ſunt in terrorem illorum, qui ſpiritualium Patrum iuſſa contemnere non verentur.

VI.
 Multa pariter in hoc homine ſcelera fuere coniuncta, quibus ſe ſe in rebus ſacris libertini amant contaminare. Vitium gulae, veritas in Quadrageſima carnes appetentis ac vorantis. Duplex inobediencia, viri neque Eccleſiae legibus, neque Epiſcopi mandato obedientis. Audax temeritas ad ſacram menſam, & caeleſtis regis epulas, ſine veſte nuptiali, intrantis. Immo impudens mendacium alium ſexum veſte muliebri ſimulantis. Denique ſacrilegus DEI, & ſeruorum DEI contemptus. Quae omnia, qui imitantur, an non merentur eſſe infirmi & imbecilles, & ferreum ſomnum dormire? Ut igitur praeuaricatoribus & contemptoribus carniuoris iſtis fibulam iniiceret etiam Bredembachius, hanc hitoriam recitauit. Paucis ab hinc annis, poſtquam Torpatenſes in Lutheranam doctrinam conceſſerant, feria ſexta ſolemne Paſcha feſtum proximè praecedenti, finita Lutherani Eccleſiaſta concione, ciuibus è Templo D. Matri virgini ſacro reuertentibus, quidam alium conciuem & familiarem inuitat ad prandium, rogat unam domum comitetur, habere ſe egregie paratum petafonem Veſtphalicum. alter parum abhorrens, reſpondet, ſibi eſſe gallum opiparè elixum, quem cupiat in ſymbolum adferre. Dum ad menſam accumbitur, alter os quoddam galli ambedere volens imprudens panem ipſum deglutit, quod cum neque transmittere, neque eximere valeret, eo ipſo die, ſuffocatur: alter poſtridiè Paſcha malo ſpiritu corripitur, & non multo poſt rabie ac furore exagitatuo animam unam cum damone exhalat. Sic inobedientes atque irriſores plectit diuina iuſtitia, quae etiam Acherontico tortori eos nonnumquam tradit cruciandos. Cuius rei aliud exemplum legimus in vita S. Carilephi. Mulier quaedam Gunda nomine, quam Claudeſtinus ſupplantator illexerat, ſpiritui S. volens illudere, virilè

Hh

preſumo-

Bredembach.
 Belli Liuoni-
 ci, pag. 27.

presumpta veste in beatissimi Carilephi monasterium ingredi conata est, ut probaret verumne esset illius vaticinium, quo pradiixerat, sexui femineo numquam datum iri copiam in illud intrandi: sed iusto DEI iudicio priusquam vel respiceret cœnobij clausos aditus, arrepta à diabolo retrorsum ruit, adeoq; fœdè ab illo vexata est, ut dicere me pudeat. Caput enim illi adegit intra scœmora, sicq; factum est, ut que sacratis liminibus falsa oscula imprimere tentauerat, immūdas sui corporis partes osculari cogeret; sexumq; ipsa suum, quem virili habitu tegere voluerat, cunctis cernere volentibus palam proderet. Qua res effecti, ut deinceps eò se conferre mulieres ausa non sint.

VII.

Discant hinc mulieres vitare cœnobia Religiosorum; & viri quoque non contemere claustra virginum Religiosarum. Nec enim sine causa claustra vocantur. Væ, qui illuc comedendi, potandi, ludendi, saltandi causa ingrediuntur. Deo sponfas animas sollicitant. Angelos habent aduersarios, qui, vel olim ante paradysum voluptatis Cherubim, cum flammeo gladio atque versatili, ante domos Deo sacras, ad homines Deo consecratos custodiendos, collocantur. Meritò igitur impuri illuc penetrare cupientes dæmonibus verberandi permittuntur. Quemadmodum & illi, qui excommunicationem contemnunt. Horribile exemplum est in vita S. Laurentij ArchiEpiscopi Dublinensis. Per id tempus, multiplicatis malis in terra, cum sanctus Pontifex die quodam à Dublinia Vuassfordiam iter haberet, quidam è militibus regis VVilhelmus nomine, se comitem ei adhibuit, ne fortè si solus esset, incideret in latrones. Sed & scriptor quidam cum uxore sua paruuloq; infante, tamquam securius itor iam facturus, illis se junxit. Ingredientibus autem illis nemus quoddam, latronum latibulum, viginti quatuor loricati latrones è latebris prodierunt, simulantesq; se velle parcere Pontifici & suis, petebant, ut militem ipsorum traderet voluntati: ipse verò cum suis Clericis illasus abiret. sed vir sanctus respondit, malle se interfici, quàm illis militem jugulandū permittere. Tum illi furys agitati, in clericos eius sanius irruerunt, & scriptorem antedictum crebrò irrumpendo occiderunt. Eius autem uxoris misertus Episcopus, postea, qua ad victum vestitumq; pertinent, perpetuò illi ministravit; puerum verò litteris erudiendum curauit, & quoad vixit, inter Clericos suos illum numerari voluit. Porro la-

trones

Gen. 3. 24.

Sur. tom. 6 in
vita eius 14.
Nouembr.
cap. 25.

latrones lanceam in militem vibrantes, misericorditer se se interponens
Episcopi equum confoderunt: sicq; miles equi presidio de eorum mani-
bus ereptus est. Prasul verò spoliatis Clericis, varijs affectus injurijs,
in proximam veniens ciuitatem, latrones illos per interuentos admo-
nuit, ut à sua malitia abstinentes, veniam impetrarent: ni id facerent,
se cum omnibus eius ciuitatis presbyteris in eos excommunicationis
sententiam pronuntiaturum. Illis autem pœnitentiam & correctio-
nem respicientibus, eos excommunicauit. Quod cum illi cognouissent,
& quemadmodum fieret excommunicatio, inquisissent, dixerunt: Ex-
communicemus & nos Archiepiscopum. Et accipientes exta bonis
furto ablatis, loco stolarum, & accensis lignorum faculis, loco cande-
larum, instar laporum ululabant, Clericos iridentes, anathema le-
gentes & in derisum Ecclesia etiam in aqua ipsas faculas extinguentes.
Ex his vnus postero die, licet quadruplici reclusus veste, frigore satis tem-
perato, & tolerabili extinctus est. Terrio inde die, malitia eorum dux
uidem peremptus est, atq; ita alij post alios, intra annum unum
perierunt.

Atrocia quoque sunt, quæ in vita S. Hugonis Episcopi
Lincolniensis leguntur. Nam cum rebelles quosdam & contumaces
satana tradidisset in interitum carnis, subito non comparuerunt. Miles
quidam propter quoddam mendacium ab Episcopo sancto reprehensus,
cum admonitionem eius parui penderet, nec se emendare vellet, mox
ab illo excommunicatus est. Usurpabat namq; sibi bona quadam, que,
incitante eum uxore, quod prolem legitimam non haberet, à veris ha-
redibus per simulationem alienare consenserat. Tremenda res. Inuasto
eum diabolus, nocte sequenti extorquens subito animam mendacem.
Alius quidam in eodem scelere ei succedens, cum latus & temulentus
lecto exciperetur, sopori mortem socians, etiam miserè extinctus est.
Forellarius quidam propter facinus plexus anathemate, viri DEI sen-
tentiam non metuens, intra paucos dies horribili morte decessit è vita.
Quidam diaconus, linore impellente, militem quemdam nequiter accu-
sans de crimine regia proditiõis, Hugonis sententia ob spem emenda-
tionis percussus, cum peccatum suum non modò non vellet agnoscere,
sed etiam ab Archiepiscopo absolutionem impetraret, rediensq; ad vi-
rum sanctum purgationis, ut putabat, sua choreographum secum af-
ferret, rursus non obstante mandato, ab illo excommunicatus est. Et

VIII.

Sur. in vita
eius. cap. 23.
die 17. Nou.

Id b 2

anteno

244 Cap. XXIV. Iustitia merborum immittentis Dei in nouo Testamento. autem Dominus ostenderet, utrius sententiam approbasset, Diaconum horrendum in modum percussit, nec eum distius viuere passus est. Adolescentula quadam, cum impudenter spueret in faciem sponsi sui, presente sancto Episcopo, nec veniam petere vellet, à diabolo profocata exspirauit. Tantum facinus est, Præfides Ecclesiasticos contemnere, ut anathemate feriri, excommunicari, atque ab ipso damone torqueri mereantur contemptores.

IX.

I, Cor., 5, 1.

Nihil autem noui est, ut eiusmodi peccatores excommunicati satanæ tradantur cruciandi. Siquidem & Apostolus, cum ad Corinthios scripsisset, *Omninò, non vago rumore, sed certa fama, auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut uxorem patris sui aliquis habeat sibi concubinam, & priuignus cum nouerca congregiatur, quod crimen Hippolytus in Phædra detestatus est; hæc, inquam, cum partim scripsisset, partim insinuasset Apostolus, subiunxit: Et vos inflati estis, dum, superbis vestris contentionibus occupati, non curatis, ut tanti incestus reus è coetu vestro expellatur. Ait enim: Et non magis luttum habuistis, ut tollatur de medio vestrum, qui hoc opus fecit. Ego quidem absens corpore, presens autem spiritu, iam iudicauit, ut presens, eum qui sic operatus est, in nomine Domini nostri IESV Christi, congregatis vobis, & meo spiritu, eum virtute Domini nostri IESV Christi tradere huiusmodi satanæ in interitum carnis, ut spiritus saluus sit in die Domini nostri IESV Christi. Itaque Paulus, tamquam Pastor & Episcopus vigilans Ecclesiæ, iudicauit, seu statuit, in nomine, hoc est, auctoritate & vice Christi, ut in publica Corinthiorum congregatione fornicarius ille excommunicaretur, & traderetur satanæ qui extra Ecclesiam regnat, ibiq; solet excommunicatos non solum in anima, verum etiam in corpore affligere. In anima quidem, quia excommunicati extra societatem Christi & Ecclesiæ, ejectione orationibus, suffragijs, sacrificijs, Sacramentis, DEI protectione, cura Pastoralis priuantur, & ita tyrannidi atque incurfibus diaboli, cuius regnum est extra Ecclesiam, exponuntur, ut in eos magis, quam antè grassetur, eosque in omne malum impellat. In corpore autem, quia ita in interitum carnis traduntur, ut agritudine corporis, vulneribus, aut plagis eos maceret satanas, ut caro eorum atteratur, carnisque vigor intereat. Nam in primitiua*

Ita S. Augustinus, lib. 3. contr. epist. Parmen. c. 2. & S. Hieron. ep. 1. ad Heliodor.

mitiua Ecclesia, vt docet Theodoretus, ex maiorum traditione excommunicati diabolo traditi, etiam ab eo corporaliter fuere vexati, & quasi possessi. Exempla crebra sunt in vitis Patrum. S. Ambrosius quemdam satanae tradidit, quem daemone eodem momento abripiens, discerpere coepit. Qua de causa Dominus Apostolis immundorum spirituum tradidit potestatem, non solum, vt eos expellerent, sed etiam (vt discerent homines excommunicationem timere) immitterent ad corpus diuexandum. Theodoretus verba sunt: *Eos tradit diabolo, non vt bonorum magistro, sed vt seruo carnifici; & ideo non dixit, vt eos doceret, sed vt doceantur non blasphemare. Ab Ecclesiastico enim corpore separati, & diuina gratia nudati, ab aduersario crudeliter flagellabantur, incidentes in morbos, & difficiles affectiones, & alias calamitates; hac enim consuevit inferre hominibus, quoniam & est inimicus, & ultor, vt dicit Propheta.*

Enimvero etiam si tales Cypridis mystae non excommunicentur, saepe ob solam effrahem libidinem, saepe etiam ob conjugalem intemperantiam, diuina iustitia eos castigante, a daemone cruciantur. Et quia, qui in matrimonijs sunt, omnia sibi licere arbitrantur, audiant historiam sacram, quam non est fas inter fabulas computare. Angelus Raphael Tobiae juniore dixerat, Saram vnicam opulenti Raguelis filiam illi conjugem deberi. Tunc respondit Tobias, & dixit: *Audio, quia tradita est septem viris, & mortui sunt: sed & hoc audiui, quia daemone occidit illos. Timeo ergo, ne forte & mihi hac eneniant: & cum sim vnicus parentibus meis, depouam senectutem illorum cum tristitia ad inferos. Tunc Angelus Raphael dixit ei: Audi me, & ostendam tibi, qui sunt, quibus praeualere potest daemone. Hi namque, qui coniugium ita suscipiunt, vt Deum a se, & a sua mente excludant, & sua libidini ita vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus: habet potestatem daemone super eos. Quod bene obseruent conjugati. Et multo magis, quicumque extra matrimonium libidinantur. Nam, vt ad nouum Testamentum reuertamur, ob hanc causam, Mariam Magdalenam septem daemone occuparunt. Quod si vnicus Asmodeus septem potuit viros occidere, quantum poterunt daemone septem vnica mulierem cruciare? Narrat Prosper*

Theodoret.
1. Cor. 5. 5.
& 1. Tim. 1.
20.
S. Paulin in
vita S. Am-
brofij.

Theodoret. 1.
Tim. 1. 20.

Pfal. 8. 3.

X.

Tob. 6. 14.

Marc. 16. 9.

Prosper lib. de
pucl-

dimid temp.
cap. 6.

D. Hieron. in
vita S. Hila-
rion.

puellam quamdam, ob curiosam corporis sui cum statua Veneris collationem, diuina ultione à dæmonibus inessam, ac velut à carnifice tortam. Et D. Hieronymus testatur aliam puellam, ob vaniorem ornatum, externamque dumtaxat quamdam dissolutionem dæmoni, per maleficum immisso, patuisse. Terribiliora exempla nos in Sirenibus daturi sumus.

XI.

2. Tim. I. 19.

Ob blasphemiam quoque S. Paulus Alexandrum & Hymenæum dæmoni torquendos permisit. Ita enim ad Timotheum scripsit, postquam eum iussit habere *fidem & bonam conscientiam*, quam, inquit, quidam repellentes, circa fidem naufragauerunt: ex quibus est Hymenæus, & Alexander, quos tradidi Satana, ut discant non blasphemare. In quem locum Theophylactus ita scribit. *Cum vita impura fuerit, dogmata etiam inde peruersa nascuntur. Vt enim metu futurorum non torqueantur impurè viuentes, persuadent sibi omnia esse vana, qua de religione nostra dicuntur. Ex quibus est, inquit, Hymenæus, & Alexander, quos tradidi satana, ut discant non blasphemare. Sed quomodo tradebantur satana? Eiciebantur ex Ecclesia, abiciebantur à charitate, tradebanturq; nudi lupo. Vt enim olim tabernaculum protexit nubes, sic & Christi Ecclesiam Spiritus paraclitus. Si quis igitur extra hanc, ac proinde etiam Spiritus fuerit, citra laborem ab alijs deinceps capi potest. Talis igitur Excommunicationis mulcta est. Accepit igitur blasphemos istos diabolus in potestatem. An non enim illis os intumescat, qui tumidi in DEVM & Diuos euomunt execrationem? An non lingua excindatur ad laudes diuinas creata, sed conuicia pariens, & cælum ipsum opprobrijs appetens? Mitissima certè DEI Mater, & patientiam suam clementiamque, & iustitiam aliquando in ta-* lem ostendisse legitur, in Prato. Spirituali. In hac (Heliopoli Phœnicie) *minimus quidam erat, Gaianus nomine qui in theatro sanctam Dei Genitricem blasphemans, populo spectaculum blasphemie præbebat. Apparuit autem ei Sancta Dei genitrix: noli, quaeso, noli ita ledere animam tuam. ille verò rursus deterius illam blasphemabat. Unde ipsa tertio ei apparens, eadem repetebat. cum autem ille se non corrigeret, sed plus quoque blasphemis adijceret: meridie dormienti sibi apparuit, nihilq; dicens, digito signauit eius manus & pedes. Euigilans autem inuenit, se truncatum manibus & pedibus. Atq; ita infel-*

In Prat. Spir.
cap. 47.

Et, truncus inutilis, jacens, confitebatur omnibus, cuius rei gratia, & quomodo hac passus esset, utq; propter blasphemias clementer cruciatus fuisset. Ex isto igitur sapuit; minus truncus, postquam truncatus fuit: sic enim sectus, melius didicit loqui. Et bonum erat ei, debilem introire in vitam, quam duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem. Marc. 9. 42.

Consimile prorsus exemplum, hæreticis nostris bene inculcandum, recenset Nicephorus his verbis: Graci quidam, sine gentiles in cuiusdam domo conuiuantes, & vino se se inuitantes, post prandium simul atq; satis adhiberant, blasphemare, & conuicijs profcindere Verbi Matrem cœpere: postremò hoc compositioni adhibentes studium, ut quacumq; aliquis eorum excogitare posset, absurda atque indigna, per ea ridens œconomia, & dispensationis salutis nostræ mysterio illuderet. Impietas ea, postquam innotuit, illi quidem dignas petulantis lingua pœnas dedere: Adium autem, in quibus confidentes graui blasphemia indulserant, dominus, à sacris nostris non alienus, tum quidem quòd res ita tulerit, periculum effugit. Non multò verò post, noctu ei dormienti in somnis Dei Genitrix adstirrit, cui diligentius nuncquid se, quamam esset, nosset, percunctanti: postquam ipse, nosse se eam professus est; illa ei contumeliarum indignitatem in memoriam renouauit. Tum ille miser supplex ibi esse, veniamq; delicti petere: & ne tam citò morte mulctaretur, sed tempus ei pœnitentia relinqueretur orare. Illa daturam se hoc ei, neq; in presentia ipsius ita morte pœnas luiturum promittere: vimine autem, quod manu gestare videbatur, genua eius circumcirca velati exarans, circumscribere. Id ubi factum, auolans ei postea non apparuit. At ille somno discusso, membra ea, que vimine notata fuerant, statim ab reliquo corpore disrupta inuenit, resenti sanguine profluente. Et in publicum productus, iustam omnibus iudicium promulgauit. Qui verò id audierant, laudes Deo, propter tam inopinatum miraculum, cantarunt. Ceterùm blasphemias per demones plecti, docuit etiam sanctus Abbas Auxentius, ad quem Metaphrastes testatur, multos à spiritibus immundis infellos fuisse allatos, quos ille sanctis precibus suis curauit; inter quos utique fuerunt, qui pœnam illam blasphemijs promeruere. Duo certè aliquando ad eum venerunt, lepra toti cooperti atque exesi: ad eos, cum sanitatem peterent, S. Auxentius eiuscemodi habuit oratio-

XII.

Niceph. li. 18.
hist. eccl. c. 33.

metaphrast. 14 Februarij.

248 Cap. XXIV. Iustitia morbos immittentis Dei, in nouo Testamento
orationem: Scitisne, charissimi fratres, quam de causa ira Numi-
nis tantopere in vos defaxiat? sæpe sacrosanctum Domini no-
men in vanum accepistis, sæpe diras execrationesque in mortales
immortalesque; pariter effudistis; idque leuissimas ob res. Quare
iusto Dei iudicio hoc malum vos inuasit. Culpam igitur lachry-
mis, tamquam Iordane, eluite, si vultis poena liberari, poeniten-
tiamque agite. Quod ubi fecerunt, & ipse Sanctus preces suas su-
per eos effudit. Postquam igitur execrabiles blasphemiae diuinis
laudibus sunt compensatae, animis sanati etiam ad corporis inte-
gritatem redierunt. Quare frequenter in caelum impij, non tam
Superos maculant, quam semetipsos.

XIII.

Quia homines ipsi, dum hominibus dirissima quaeque im-
precantur, diuinam iram, & in suos, & in se se prouocant; &
sæpe parentes ipsi filijs suis febres, vlcera, pestes, daemones ex
Orco euocant. Quid igitur mirum, si pro reuerentia sua exau-
diantur? De filijs à matre sua nimis delicatè enutritis, & pro
bona gratia malam mercedem reponentibus, Ioannes Archipres-
byter, in vita D. Zenobij, Florentini ita scribit: *Cùm mulier qua-*
dam pagana & illustris & diuus valde in hac ciuitate mortuo viro duos
superstites haberes filios, quos delicatissimè enutrierat, & ad perfectam
illiam peruenissent aetatem, quodam die in iram versi, matrem pro-
priam pluribus verberibus enormiter flagellarunt. Quod scelus ipsa
impatenter abhorrens, corpora eorum horrendis imprecationibus de-
testata fuit, genibusque procumbens, & terram manibus propulsans,
Erynnem, ceteraque infernas pestes in rabiem filiorum magno cum ge-
mitu innocat. Exaudiunt daemones ab imis tenebris: iuuenes aggre-
diuntur, illos in furias exagitant; qui statim ut rabidi canes, morda-
citer ad inuicem sua membra corrodunt. Concurrunt famuli, fit cla-
mor ingens, alij funes, alij catenas ferunt, ligantur iuuenes, nec rabie
contineri valent. Longum & terribile est, quod S. Augustinus
de septem fratribus & tribus sororibus non ignobilibus, apud
suos ciues Caesarenses, commemorat. Hi omnes maledictio
matris, qua injuriam sibi ab eis factam acerbissimè tulit, tali poe-
na sunt diuinitus coërciti, ut horribiliter quaterentur omnes tre-
mores membrorum, in qua fadissima specie oculos suorum ciuium
non ferentes, quaquauersum cuiusque ire visum est, toto pane vagabantur
orbe

Apud Sur.
25. Maij tom.
3.

S. Augustin.
lib. 22. de ci-
uit. cap. 8.

orbe Romano. Ex his etiam ad nos venerunt duo, frater & soror, Paulus & Palladia, multis alijs locis miseria diffamante iam cogniti. Hæc Augustinus, qui deinde prolixè describit luculentum miraculum, quo S. Stephanus illis sanitatem impertiuit. Quòd si mater ex impatientia liberis suis malè precans pœnam à Deo impetrat, quid ni id Paulus faceret ex zelo iustitiæ & Dei? Hinc enim cum Christum prædicantibus resisteret Elymas magus, quarens auertere Proconsulem à fide, Saulus, qui & Paulus, repletus Spiritu sancto intuens in eum dixit: ô plene omni dolo, & omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis iustitiæ, non desinis subuertere vias Domini rectas? Et nunc ecce manus Domini super te, & eris cæcus, non videntem solem usq; ad tempus. Et cecidit in eum caligo, & tenebra, & circumiens quærebat, qui ei manum daret. Dictum factum, statim punitus est Elymas, quia id exegit sceleris contagium. Aliàs quandoque differt Deus scelerum punitionem in aliam vitam; quandoque in longius huius vitæ tempus; vt spatium relinquat pœnitentiæ; fidem & timorem de futuris exerceat, amorem excitet, quia magis vult amore, quàm timore colere, vel denique vt thesaurum iræ, patientia illius abutentibus, cumulet, vt post S. Paulum S. Augustinus & Gregorius docuerunt. Sed pergamus in historia à S. Augustino paulò priùs citato recitata.

Nam & filijs, & sibimetipsis malum accersiuisse illam matrem, copiosè narrat S. Augustinus, compendij causâ, satis est audire Paulum vnum è decem illis liberis loquentem, qui iussus à D. Augustino rem enarrare, in libello perscriptam S. Patri obtulit in hunc modum. Cùm adhuc in patria nostra Cappadocia Cæsarea moraremur, frater noster natus maior granibus, atq; intolerandis communem matrem affecit injurijs: in tantum, vt ei etiam manus non dubitaret inferre. Quod nos omnes filij pariter congregati patienter tulimus, vt ne verbum quidem fratri nostro pro matre nostra, cur hoc faceret, dixerimus. Illa autem faminei doloris stimulis incitata, injuriosum filium maledicendo punire constituit. Cùmq; ad sacri baptismatis fontem, post gallorum cantus, memorato filio suo iram DEI imprecatura, properaret: tunc ei nescio quis, in patris nostri similitudinem, vt intelligitur, demon occurrit, & ab ea prior, quò pergeret re-

Ii quasi-

Act. 13. 8.

Rom. 2. 5.
S. Aug. 1. cõti.
aduers. legis
c. 17. & serm.
220. de temp.
S. Greg. hom.
13. in Ezech.

XIV.

S. Augustini
lib. 22. de ci-
uit. cap. 8.
Extat libel-
lus iste inter
sermões S.
Augustini
nouos, quos
Louan. Vli-
merius edi-
dit.

250 Cap. XXIV. Iustitia morbos immittentis Dei, in nouo Testamento, quisuit. Cui illa ad maledicendum filio suo, ob intolerabilem contumeliam, se ire respondit. Tunc ille inimicus, quoniam in mulieris insanientis corde locum facile inuenire potuit, ut omnibus malediceret, persuasit. Illa autem vipereis inflammata consilijs sacrum fontem, prouoluta corripuit, & sparsis crinibus, nudatisq; uerberibus hoc a Deo potissimum postulauit, ut extorres patria, & circumuentes aliena terras, omne hominum genus nostro terreremus exemplo. Mox maternas preces efficax uindicta prosequitur: eundemq; continuo fratrem nostrum atate & culpa maiorem, tremor membrorum tantum inuasit, quantum in me usq; ante hoc triduum, uestra sanctitas uidit. Seruato autem ordine, quo nati eramus, ante unum annum eadem nos poena omnes corripuit. Videns autem mater maledictiones suas ad tantam efficaciam peruenisse, impietatis sua conscientiam, & opprobrium hominum diutius ferre non potuit: sed laqueo guttur astringens luctuosam vitam termino funestiore conclusit. Egressi autem nos omnes, opprobrium nostrum non ferentes, & communem patriam relinquentes, passim sumus per diuersa dispersi. Tales poena, immo coruis dignos, & morbis lacerandos dudum praedixit Salomon: Oculum, qui subsannat patrem, & qui despicit partem (vel senectutem, ut legunt Septuaginta) matris sua, effodiant eum corni de torrentibus, & comedant eum filij aquila.

Prou. 30. 17.

XV.

Ioan. Nider. l. 3. Formicar. cap. 11.

Quid quod homines sibimetipsis pessima quaeque imprecantes, DEVM quodammodo cogunt, ut id permittat, quod optant? Vnum de mille dabo exemplū ex Ioanne Nider. Tempore, inquit, quo in Vniuersitate Colonienfi sacra Theologia studio ascriptus fui, quadam uirgo quindecim vel sexdecim annos habens, moribus secundum saeculum satis composita, in domo cuiusdam sua consanguinea nutriebatur, extra domum parentum. Cumq; cognata sua Scyphum satis vilem, terrenum quemdam à castro fregisset, cognata ira replebatur in lapsus negligentiam, & in ream uirginem. Quae uirgo tantò hoc molestius tulit, quanto uasculum uilius extitit. In iram igitur commota uirgo horà sumendi cibum, nec comedere, nec ad mensam, pra ira, se presentare uoluit. Cuius cognata ait: Oportet, ut comedas. At uirgo apud se (ut mihi postmodum, & exorcista retulit suo) huiusmodi uerba submurmurando dicebat: Si me oportet edere, in nomine diaboli fiat. Sic mensam accedit, benedictionem mensa, quam bene sciebat, di-

cerò

cere neglexit, & in primo morsello, ut putabat, muscam ori illatam, sensit quam cum nulla arte eicere valeret, deglutivit, & immediatè obfessa fuit, semper tamen usum rationis bonum habuit, licet saepe satius vexaretur à damone. Cum autem in domum parentum cum magna mœstitia reduceretur, & diutissime nullus reperiretur, qui illà liberare posset, tandem quidam frater nostri Ordinis, nunc magister Godfridus Schlüssel, sacra Theologia Professor, calamitati parentum & puella compatiens, se de eius exorcizatione intromisit pacto tali premio, ut si liberaretur, nihil terreni exorcista daretur, sed puella in castitate soluta, si vellet, liberè, & non in matrimonio, de cetero Deo militaret. Legit igitur Pater prefatus missam, obtulit obfessa oblationem consuetam, in eadem affuit per totum, & in nullo vexari videbatur, finitoq; officio, post satis diutinum exorcismi actum, membris omnibus virginei corporis panè percòtusis, exijt demon, & ita virgo deinceps Domino in castitate seruit. Quàm multi hanc in culpa, quàm pauci in poenitentia imitantur? Quàm multos ira adigit, ut in nomine se diaboli facere dicant, quidquid faciunt? Quid igitur mirum, si puniantur? quod volunt, patiuntur, optata impetrant, reprehensionem parvam non sustinent, ut graviùs castigentur. Quare sapienter monet Salomon: *Disciplinam Domini, fili mi, ne abijcias, nec desicias, cum ab eo corripis.* Nemini impatiens magis nocet, quàm sibi met ipsi.

Prou. 3. 11.

C A P V T XXV.

*Ex Herodis etiam regis pœna ostenditur, quàm justa sit diuina vindicta seueritas, in morbis & cladi-
bus inferendis?*

 Mne vulnus sentitur, & dolorem parit; sed nullum magis, quàm quod capiti infligitur. Ibi enim plures sunt nerui, & periculum vitæ præsentius incurritur. Ita sanè vulgus, & cetera Reipublicæ membra gemunt, quando fortunæ aut vitæ aliquod damnum subeunt; sed multò grauior est plaga, quam Princeps, Reges, & Imperatores patiuntur. Hinc, quemadmodum ad intentum iæum brachia objicimus, ne caput laedatur; ita etiam subditi se se pro Principibus suis exponunt, ne illi ali-